

บทคัดย่อ

ชื่อภาคนิพนธ์ : การนำนโยบายการจัดการรายได้ของรัฐภายใต้วิกฤตเศรษฐกิจ
ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานสรรพากรจังหวัดนครราชสีมา
ชื่อผู้เขียน : นางสาววันเพ็ญ รัสกิจ
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2544

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) ศึกษาถึงนโยบายของกรมสรรพากร ในการจัดเก็บภาษีสรรพากรในภาวะวิกฤต 2) ศึกษาถึงกระบวนการและเทคนิคถ่ายทอดนโยบายไปสู่การปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรในจังหวัดนครราชสีมา 3) เพื่อศึกษาผลของการปฏิบัติงาน 4) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากข้อมูล 2 ประเภท คือ 1) ศึกษาจากเอกสาร ได้แก่ ตำรา หนังสือราชการ ระเบียบ กฎหมาย คำสั่งและประกาศต่างๆ และ 2) ระดับจังหวัด สัมภาษณ์สรรพากรจังหวัด สรรพากรอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติระดับอำเภอ รวมผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ 22 คน

จากการศึกษาพบว่า นโยบายของรัฐในการจัดเก็บภาษีอากรในภาวะวิกฤต เน้นการควบคุมติดตามผู้เสียภาษีรายใหญ่ ไม่มุ่งเน้นการตรวจสอบย้อนหลัง ติดตามธุรกิจที่คาดว่าจะมีศักยภาพที่ในการเสียภาษี พยายามขยายฐานภาษีตามหลักการที่ถูกต้อง เร่งรัดการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มและการป้องกันปรามทุจริตในการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง และการประชาสัมพันธ์แก่ชาวที่ลงไปไม่ถูกต้อง

สำหรับกระบวนการและเทคนิคการถ่ายทอดนโยบายไปสู่การปฏิบัตินั้น แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ 1) ระดับกรมมีการเรียกประชุมสรรพากรภาค สรรพากรพื้นที่ สรรพากรจังหวัด เพื่อรับทราบนโยบาย และแนวทางดำเนินงานของกรม 2) ระดับภาค เรียกประชุมสรรพากรจังหวัดในความรับผิดชอบ เพื่อรับทราบนโยบายของกรม และแนวทางดำเนินการของภาค 3) ระดับจังหวัด เรียกประชุมสรรพากรอำเภอและหัวหน้าฝ่ายต่างๆ เพื่อรับทราบนโยบายของกรม แนวทางดำเนินการของภาค แผนการปฏิบัติงานของภาค ชี้แจง แนะนำแนวทางดำเนินการของจังหวัด และแผนปฏิบัติงานของจังหวัด เพื่อให้อำเภอนำไปปฏิบัติ 4) ระดับอำเภอ สรรพากรอำเภอ สำหรับอำเภอขนาดเล็กซึ่งมีเป็นส่วนใหญ่จะกลับมาพูดคุย ปรีกษาหารืออย่างไม่เป็นทางการ ส่วนอำเภอขนาดใหญ่

ใหญ่จะมีการประชุมอย่างเป็นทางการ เพื่อแนะนำชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติได้รับทราบนโยบายของกรม แนวทางดำเนินงานของกรม และแนวทางดำเนินการของจังหวัดที่ได้ตั้งการมา ช่วยกันวางแผนปฏิบัติงานและ มอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ

การกำหนดนโยบายมีความชัดเจนในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีมาตรการและแนวทางปฏิบัติ กลยุทธ์และแผนงานในการปฏิบัติที่ชัดเจน เจ้าหน้าที่ได้รับรู้นโยบายจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ โดยละเอียด จากการประชุมชี้แจง อธิบาย พูดคุย ปรีกษา และจากเอกสาร หนังสือราชการ ระเบียบปฏิบัติ

การศึกษาด้านสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ พบว่า อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรค่าวัสดุน้ำมันเชื้อเพลิงไม่เพียงพอ ความไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้สำนักงาน แต่ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญส่วนใหญ่มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการการปฏิบัติอยู่เสมอและมีความผูกพัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

มาตรการควบคุม ประเมินผล มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งในระดับจังหวัด และอำเภออย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว ในลักษณะของการรายงานผล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่าการจัดทำรายงานมีมากเกินไปและซ้ำซ้อน การประสานงานในฝ่ายต่างๆ ภายในจังหวัดยังไม่ดีพอ

ปัญหาอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่าจำนวนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ไม่เพียงพอ ด้านผู้เสียภาษียังมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องภาษีน้อย การประสานงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานยังไม่ดีพอ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีความกังวลเรื่องความปลอดภัย และภาษาที่ใช้ในการสื่อสารไม่เข้าใจกัน กฎหมายระเบียบบางเรื่องไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ การควบคุมติดตามประเมินผลมีการทำรายงานมากเกินไป

ผลการปฏิบัติงานของสำนักงานสรรพากรจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมจัดเก็บภาษีในปีงบประมาณ 2543 ได้ทั้งสิ้น 374.558 ล้านบาท ต่ำกว่าผลการจัดเก็บในปีงบประมาณ 2542 จำนวน 41.564 ล้านบาท และต่ำกว่าเป้าหมายหรือประมาณการ 48.927 ล้านบาท

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) การจัดสรรอัตรากำลังให้เหมาะสมกับปริมาณงาน สร้างขวัญและกำลังใจ ฝึกอบรมให้ความรู้ ปรับเปลี่ยนทัศนคติเจ้าหน้าที่ 2) ปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือเครื่องใช้ให้เหมาะสม 3) ให้มีการวางแผนการใช้งบประมาณ 4) ให้ความรู้ ความเข้าใจ ความสะดวก และความเสมอภาค โปร่งใส แก่ผู้เสียภาษี 5) ปรับปรุงกฎหมาย กำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจน 6) ควรมีการประสานงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน 7) ลดรายงานที่ไม่จำเป็น และให้หน่วยปฏิบัติกำหนดแผนการปฏิบัติงานของตนเอง

ABSTRACT

Title of Research Paper : The Implementation of Policy on Securing Government Revenue During Economic Crisis: Narathiwat Revenue Office Case Study

Author : Miss Wanpen Raskit

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2001

The research has three objectives: 1) to study the Revenue Department's policy on tax collection during the country's economic crisis 2) to study the process and techniques about the policy implementation of Narathiwat Revenue Office 3) to study the results, advantages and obstacles to the policy implementation.

The study is a qualitative research and has collected data from two types of sources. (1) Document sources i.e. books, official letters or documents, regulations, laws, orders, and official announcements. (2) Provincial government's source i.e. interviewing the provincial revenue office, district-level revenue offices and related officials. The total number of interviewees is 22.

The research has found that the Revenue Department's tax collection during the country's economic crisis focuses on major taxpayers. The department does not focus on post-investigate taxpayers' past records. Rather, it has closely monitored the taxpayers with potentials to be able to continue paying tax while maximizing tax-collection base in accordance with the principles. The Revenue Department also expedites the value-added tax refund process and attempts to prevent as well as crack down on corruption involving the process. Furthermore, it has taken swift action on unpaid tax and duties, and has launched public relations campaign aimed at correcting the misinformation earlier given to the public.

The process and techniques involving the policy implementation have been divided into four levels. 1) Department level: convening the meetings of revenue officials in the regional, local-area and provincial levels in order to inform them of the department's policies as well as working guidelines. 2) Regional level: convening the meetings of provincial revenue offices under its jurisdiction in order to inform them of the department's revenue policies as well as the region's working guidelines. 3) Provincial level: convening the meetings of district revenue offices and revenue chiefs under its jurisdiction in order to inform them of the department's policies, the region's working guidelines, as well as the region's action plan. The meetings are also intended to introduce and explain provincial revenue office's working guidelines and action plan to the participants so that they will work their jobs accordingly. 4) District-level or district revenue offices: The small district revenue offices, which account for the majority, have informal discussions or meetings while the big district revenue offices will organize formal meetings with aim to inform officials concerned of the department's policies as well as working guidelines, and also the provincial revenue office's guidelines. The meetings held by the big district revenue offices also encourage participants to help working out action plans for their respective office and involve job assignments.

(4)

The policies have clear targets and objectives with clear measures, guidelines, strategies and action plans. The officials concerned have learnt of the policies in detail from meetings, explanations, talks, discussions, booklets, official letters and regulations.

On the operating agencies' capacity, the study has learnt from key informants that the operating agencies face the lack of personnel, inadequate allocated petrol budget, the insufficient and unfitting equipment. However, this research has found that most informants have usually sought further useful information in their works, have attachment for their peers, have helped one another and have fully shared their opinions.

The control and evaluation measures in forms of performance reports are swift and continuative both in provincial and district levels. However, the informants say there were too many reports, causing duplicity of works. Also, they say the co-operation among related units in the same province was not good enough.

On obstacles to the policy implementation, most informants cite the shortage of personnel, budget and equipment. Other problems include taxpayers' little knowledge about tax, not-good-enough co-operation among agencies concerned, revenue officials' worry about the safety, the miscommunication, unclear regulations, and requirements to do too many reports.

As for Narathiwat Revenue Office, it has collected 374.558 million baht in tax for 2000 fiscal budget, decreasing from the 1999 figure by 41.564 million baht. Also, the tax collected in 2000 was 48.927 million baht less than the projection.

Recommendations are 1) Properly allocate manpower, build officials' morale and offer encouragement, provide training and change officials' attitudes 2) Improve the equipment's quality 3) Make a plan for budget use 4) Give taxpayers knowledge, convenience, equality and transparency 5) Improve law and clearly prescribe the officials' mandate and responsibilities 6) Arrange for co-operation among all agencies concerned 7) Reduce the number of unnecessary reports and let operating agencies work out their own action plan.